

STRATEGIE PRO VEŘEJNÉ PROSTORY PRAHY 10
zkrácená verze

STRATEGIE PRO VEŘEJNÉ PROSTORY PRAHY 10

VIZE A CÍLE

DESATERO

OPATŘENÍ

PRAKTICKÉ KROKY

(Generel, pilotní projekty, Akční plán)

MEZINÁRODNÍ CHARTA CHŮZE

Strategii pro veřejné prostory Prahy 10 a Mezinárodní chartu chůze schválilo Zastupitelstvo MČ Praha 10 na svém 20. jednání dne 8. 6. 2010 usnesením číslo 20/10/2010.

Vážení občané,
prioritou radnice Prahy 10 je rozvoj obyvatelného a příjemného veřejného prostoru, ať už jde o ulice, náměstí, parky či malé plácky nebo různé průchody. Schválením Strategie pro veřejné prostory a Mezinárodní charty chůze jsme udělali významný krok k systematické práci s městským veřejným prostorem na území naší městské části.

Strategie stanovuje základní priority a náš závazek obnovovat, kultivovat a rozvíjet veřejné prostory jako vizitku každé čtvrti, každého místa. Spolu s projektem Společně měníme¹ tvoří základní kostru pro postupnou a cílenou proměnu veřejných prostorů a zapojení obyvatel do této proměny. Obracím se tímto na Vás, na obyvatele či příznivce Prahy 10, stejně jako na firmy, živnostníky či organizace, kterým leží na srdci kvalita městského prostoru, v němž se denně nebo příležitostně pohybujeme, aby se zapojili do jeho proměny v souladu s touto strategií.

Mgr. Vladislav Lipovský
starosta MČ Praha 10

¹ Společně měníme Prahu 10 je projekt, jehož smyslem je vytvořit dostatek příležitostí pro každého obyvatele MČ Praha 10 zapojit se do diskuzí a přetváření veřejných prostorů v Praze 10.

Veřejný prostor, jeho kvalita a funkčnost, pestrost a atraktivita jsou to, co ze shluku budov dělá město.

Veřejnými prostory jsme se začali systematicky zabývat od roku 2003. V průběhu této doby jsme přidili řadu analýz včetně analýz dopravy, ověřovacích studií, zorganizovali setkání s odborníky a obrátili se na obyvatele, na hlavní uživatele veřejného prostoru. Postupně vzniklo informační středisko věnované rozvoji MČ Praha 10 v přízemí radnice, specializované webové stránky, byl odstartován projekt [Společně měníme](#) zapojující veřejnost do diskuzí o veřejném prostoru. Z vyhodnocení rozsáhlé celoplošné ankety mezi obyvateli vyplynula potřeba stanovit priority a zásady a uspořádat je tak, aby bylo možné dosáhnout dlouhodobě udržitelných proměn veřejných prostorů.

Názory a náměty získané z názorového průzkumu byly nesrovnatelné svým charakterem, detailností i srozumitelností. Některé náměty byly řešitelné v průběhu dnů či týdnů, další vyžadují koncepční a systémové změny, některé jsou svým pojetím kontroverzní či si navzájem odporují.

Po řadě konzultací a analýz jsme zahájili práce oslovením neziskových organizací v ČR s nejlepšími referencemi, zkušenostmi a znalostmi v oblasti proměny veřejných prostorů a zapojení veřejnosti. Výběrem partnerů vznikla Pracovní skupina za účasti občanského sdružení Agora CE, Partnerství, o.p.s. a Ústavu pro ekopolitiku o.p.s. s cílem vytvořit strategický dokument městské části. Práce byla o to složitější, že dokument tohoto typu v ČR neexistuje.

Hlavní vstupní požadavky pro Pracovní skupinu jsme stanovili takto:

- ▶ veřejný prostor je jedním nedělitelným celkem, nepřipustná je resortní parcelace veřejného prostoru, např. současné praxe nekoordinovaného řešení dopravy, dopravního značení, parkování, zeleně, přechodů pro chodce, cyklistických tras a pruhů, umístování reklam, zastávek veřejné dopravy, veřejného osvětlení, tříděného odpadu, laviček ap.
- ▶ veřejný prostor je především pro lidi a má být prostorem obyvatelným
- ▶ zapojení veřejnosti a podpora pozitivním a komunikativním lidem
- ▶ srozumitelná formulace priorit radnice
- ▶ spolupráce s externími odborníky z neziskových organizací
- ▶ dlouhodobá udržitelnost veřejných prostorů

Požadavek na pojetí veřejného prostoru jako jednoho nedělitelného celku je v podmínkách ČR nový, v praxi nepoužívaný, avšak pro novou kvalitu veřejného prostoru zcela nezbytný. Toto nové pojetí nedělitelného prostoru naráží na odpor některých resortů či zájmových skupin nepřivklých ke vzájemnému jednání a kompromisům. Problémem se jeví jejich nepřipravenost vnímat město jako jediný a jedinečný živý organismus.

V průběhu prací a vzájemných diskuzí ke způsobu stanovení priorit, jejich vyváženosti a jejich systemizaci se postupně formovala podoba dokumentu později nazvaného Strategie pro veřejné prostory Prahy 10.

V průběhu prací byly tyto principy konzultovány s odborníky z celé ČR a konfrontovány se zkušenostmi ze zahraničí. Návrh Strategie byl před projednáním v orgánech samosprávy publikován v novinách i na webu Prahy 10 s výzvou obyvatelům Prahy 10, aby se ke Strategii a jejím zásadám vyjádřili.

Mezi nejdůležitější principy Strategie patří aktivní zapojení obyvatel jak do přípravných dokumentů, tak do úprav a údržby konkrétních prostorů.

Nedílnou součástí schválené strategie je i Mezinárodní charta chůze, kterou se městská část zavazuje k systematické podpoře vhodných podmínek pro chodce.

Ing. arch. Kamil Kubiš
vedoucí Odboru územního rozvoje ÚMČ Prahy 10

odkazy na webové stránky

- ▶ MČ Praha 10
www.praha10.cz
- ▶ Společně měníme
www.praha10.cz/spolecne
- ▶ Úpravy veřejných prostor
www.upp10.cz
- ▶ Mezinárodní charta chůze
<http://www.walk21.com/charter/default.asp>

VIZE A CÍLE

VIZE PRAHY 10

- ▶ Chceme mít Prahu 10 živou a obyvatelnou.
- ▶ Chceme Prahu 10 naplnit prostory příjemnými, bezpečnými a zdravými, místy, jež jsou pro jejich návštěvníky a obyvatele inspirující a jedinečná.
- ▶ Chceme, aby se veřejné prostory staly místem setkávání, kultury, zdrojem informací, sociálních kontaktů, vyjadřování postojů, místem pro nákupy, hry i relaxaci.
- ▶ Chceme, aby se veřejné prostory v Praze 10 staly příjemným místem pro život.

CÍLE STRATEGIE

Strategie pro veřejné prostory v Praze 10 je dlouhodobým rozvojovým dokumentem s následujícími cíli:

- ▶ veřejně deklarovat zájem a podporu promyšlenému, systémovému a udržitelnému nakládání s veřejnými prostory ze strany Městské části Praha 10
- ▶ vyjádřit připravenost městské části investovat zdroje do změn ve veřejných prostorech
- ▶ stanovit celkovou vizi a hlavní strategické priority pro budoucí změny ve veřejných prostorech
- ▶ navrhnout postup naplnění **Strategie**, a to včetně způsobů řízení, monitorování a vyhodnocování
- ▶ vytvořit podmínky pro efektivní komunikaci a zapojení veřejnosti do plánovacích procesů ovlivňujících veřejné prostory

Posvícení ve Vršovicích 1924 (Praha Vršovice, prostor poblíž Zábavního a sportovního parku Eden)
(Archiv MČ Praha 10, foto poskytl paní Stanislava Vítovská)

DESATERO PRO PRAHU 10

(ZÁSADY PRO VEŘEJNÉ PROSTORY)

Motto

„Musíme v sobě probudit radosti „chodce“, radosti obyvatele veřejných prostorů. Horovat pro „krásnou Prahu“ by bylo jen frází, jestliže z ní především nevybudujeme „Prahu obyvatelnou“. Musíme ji upravit tak, aby se v ní dalo žít, volně a bezpečně se pohybovat, procházet se, klidně nakupovat, pozorovat její krásu a památky, hrát si na hřištích, shromažďovat se, odpočívat, sedět v kavárnách venku, když je krásně, slunit se, koupat se atd. atd. Musíme se naučit Prahu obývat“.

Karel Honzík
Tvorba životního slohu, 1944

Desatero pro Prahu 10 je základní částí Strategie a formuluje zásady pro nakládání s veřejnými prostory.

Strategie je celoplošným strategickým dokumentem shrnujícím všechny zásady uplatňované na širokou škálu různých prostorů. Při jejich naplňování se bude zohledňovat typ a funkce prostoru. Desatero je uplatňováno pro všechny úpravy veřejných prostorů ve veřejném vlastnictví. V případě prostorů v soukromém vlastnictví bude využíváno jako doporučení pro budoucí podobu města.

1. PROSTORY PROMYŠLENÉ

promyšlené a komplexní, s jasně stanovenými prioritami a zásadami

systemové

Každý veřejný prostor je chápán a vnímán jako prostorový celek, který je součástí systému veřejných prostorů. Tento princip vylučuje úzce resortní (monofunkční) vnímání prostoru nebo jeho části. Typickým rysem veřejného prostoru je prolínání a návaznost funkcí.

hierarchizované

Rozdílné veřejné prostory vyžadují rozdílný způsob řešení a rozdílné uspořádání respektující jejich významovou hierarchizaci.

Hierarchii veřejných prostorů řeší Generel, a to s ohledem na jejich význam urbanistický, sociální, kulturní, historický, ekologický, ekonomický, dopravní atd. V jednotlivých typech prostorů budou stanoveny priority pro uplatňování jednotlivých Zásad Desatera a jednotlivých opatření. Generel bude vznikat dohodou mezi samosprávou, obyvateli, ostatními uživateli veřejných prostor a vlastníky.

koordinované

Veškeré aktivity ve veřejných prostorech či aktivity směřující k jejich správě a rozvoji musí být koordinovány s cílem zajistit funkčnost systému, např. vyváženost jednotlivých druhů dopravy, vyváženost aktivit, služeb a příležitostí. Řešení musí mít předem stanovené priority a zásady.

Veřejné prostory jsou hierarchizované dle významu a funkce, jsou mezi sebou propojené a zároveň jasně čitelné. Prostory určené pro dopravu či trávení volného času jsou oddělené vizuálně, koordinovány v čase a prostoru. (SRN, Witten, Bahnhof Strasse, foto Kamil Kubiš, 2009)

2. PROSTORY V SOUVISLOSTECH

respektují urbanistické, prostorové a historické souvislosti uvnitř i vně městské části a vytvářejí prostředí pro sociální, ekonomickou a environmentální udržitelnost

tradiční

Veřejné prostory mají respektovat historii a místní tradice včetně místních a přírodních vazeb, sociálních tradic, historických cest. Zachování tradice pomůže obyvatelům lépe se identifikovat s bydlištěm či obecněji s místem, ve kterém se pohybují.

Respekt k historii a tradici je základním pilířem zdravého vývoje místní komunity.

osvětové

Veřejné prostory jsou místem vhodným k osvětě, především ve vztahu k historii, tradicím a okolnímu prostředí. Současně jsou vhodným místem pro informace o použitých progresivních řešeních, šetrném nakládání s přírodními zdroji a ochraně životního prostředí ve městě.

udržitelné

Udržitelný rozvoj je možné zajistit pouze při respektu k ekonomickým, sociálním a ekologickým funkcím veřejných prostorů se zaměřením na využití místního potenciálu.

Místních zdrojů lze využít jak při hospodaření s přírodními zdroji (srážkovou vodou, sluneční energií), tak i využitím lidských zdrojů, jako jsou místní podniky, zájmová sdružení nebo školy.

Areál bývalé textilní továrny Benker spolu s částí lužního lesa byl změněn na multifunkční prostor pro kulturní aktivity, volný čas a osvětu. Při tom byly zachovány hodnoty původní průmyslové architektury. (SRN, Marktredwitz, foto Petra Žerebáková, 2006)

3. PROSTORY DOSTUPNÉ

zajišťují podmínky pro dopravní dostupnost v souladu se stanovenými prioritami a s důrazem na obyvatelnost prostoru a místní vazby

uspořádané

Veřejné prostory jsou ovlivňovány především dopravou, která musí fungovat jako systém. Uspořádání dopravy i vnější dopravní vazby budou přizpůsobeny obecnému pořadí priorit jednotlivých druhů dopravy pro Prahu 10 (od nejvyšší po nejnižší):

1. městská, případně ostatní veřejná osobní doprava
2. chodci
3. cyklisté
4. zásobování a obslužná automobilová doprava
5. ostatní cílová automobilová doprava
6. průjezdná automobilová doprava (pokud ji nelze zcela odstranit)

prostupné

Veřejné prostory mají být navrženy, uspořádány a formovány tak, aby území bylo prostupné především pro pěší. K tomu je třeba podporovat rozvoj pěších cest, průchodů, pasáží a pěší cesty navrhovat s cílem zlepšit prostupnost území.

pohodlné

Veřejné prostory musí být pohodlně dostupné především pro chodce. Cesty musí být přímé bez zbytečných oklik, zacházek a ztracených spádů či jiných bariér. Za bariéry se považují také překážky pro kočárky, děti, seniory a handicapované osoby.

fungující

Pravidla pro dopravu a zásobování budou upravována tak, aby jednotlivé systémy fungovaly provázaně jako celek s cílem posilovat obyvatelnost území. Dopravní prostor musí být uspořádán a dimenzován tak, aby byl organickou součástí veřejného prostoru.

Dostupnost veřejných prostorů je základní podmínkou k jejich užívání. Koordinace všech druhů dopravy, zajištění komfortu a pocitu bezpečí je předpokladem dostupnosti prostorů. (Rakousko, Graz, 2010, foto Michaela Valentová, 2010)

4. PROSTORY SROZUMITELNÉ

řešení jsou srozumitelná a s lidským měřítkem

lidské

Veřejný prostor se postupně přizpůsobil zejména potřebám motorové dopravy a ztratil tím lidské měřítko. Je třeba vrátit veřejný prostor lidem a veřejnému prostoru vrátit lidské měřítko, čemuž se budou přizpůsobovat i potřeby automobilové dopravy. Nedílnou součástí [Strategie](#) je Mezinárodní charta chůze.

přehledné

Přehlednost je jednou ze základních kvalit prostoru. Tomu je třeba přizpůsobit informační a orientační systém, mobiliář, výškové a prostorové členění, orientační body, použité materiály, přechody, cyklopruhy a cyklostezky, pruhy pro veřejnou dopravu, vozovku.

srozumitelné

Veřejné prostory budou pro lidi srozumitelné v typu, účelu, významu a v propojení s jejich okolím. Uspořádání prostoru musí být srozumitelné a logické, pěší cesty musí být přirozené a přímé, bez bariér a oklik.

Veřejné prostory jsou řešeny tak, aby se chodec cítil bezpečně, tedy jsou přehledné, srozumitelné a v lidském měřítku.
(Belgie, Bruxelles, Rue Stevin, foto Kamil Kubiš, 2002)

5. PROSTORY SPOLEČNÉ

prostor pro sdílení různými činnostmi, funkcemi a skupinami obyvatel

aktivující

Uspořádání prostoru má vybízet ke kulturním a dalším společenským aktivitám, mezilidské komunikaci.

sdílené

Veřejné prostory slouží veřejnosti pro sdílení řady různých funkcí, mají tudíž zajistit kvalitní podmínky jak pro sociální interakci, ekonomické, kulturní a relaxační aktivity ve venkovním prostoru, tak i pro fungování přilehlých budov tj. zejména bydlení, obchodu a služeb. Současně je třeba posilovat vztah k lokalitě a životnímu prostředí. Dosáhnout výše uvedeného lze nejlépe synergií všech funkcí.

V plošně omezeném veřejném prostoru v zastavěném území je třeba podporovat a rozvíjet smíšený provoz, tedy koexistenci pěší, cyklistické, veřejné a automobilové dopravy.

komunikující

Ztvárnění prostoru bude takové, aby podporovalo komunikaci a setkávání různých skupin obyvatel a posilovalo pocit sousedství a sounáležitosti se čtvrtí, ve které žijí.

Veřejný prostor je prostorem pro setkávání a komunikaci, uspořádání mobiliáře má poskytovat možnosti vícestranných kontaktů.

společné

Veřejné prostory budou přizpůsobeny možnostem užívání všemi skupinami včetně těch slabších, jako jsou senioři, děti a dospívající, maminky s dětmi, obyvatelé s handicapem. V této souvislosti je třeba dbát zejména na bezbariérová řešení a odstraňování bariér sociálních. Místa musí být vybavena infrastrukturou umožňující pobyt různých skupin.

Veřejné prostory jsou atraktivní, když jsou využívány, když zde lidé náhodně či cíleně sdílejí svůj čas a nápady. Svoboda projevu a komunikace je nejen známkou demokratického prostoru, ale i kořením života na veřejných prostorech. (Brno, Náměstí Svobody, foto Magdalena Hledíková)

6. PROSTORY PŘÍJEMNÉ

důraz na pozitivní image, estetické hodnoty, jedinečnost a kvalitu, důraz na přívětivé, příjemné i atraktivní řešení

jedinečné

Každé místo, každý veřejný prostor si vytváří svůj vlastní a jedinečný charakter, který jej odlišuje od míst jiných. Každé místo má svou architekturu, vybavenost, uspořádání, své spektrum služeb, svá specifická pravidla, zvyklosti a tradice. Tuto jedinečnost je třeba podporovat a rozvíjet. Pokud zcela schází, je třeba specifický charakter vytvořit prostřednictvím nových prvků a aktivit.

Každý prostor má nabízet různorodé možnosti využití, různorodé druhy ploch, pestrou nabídku vybavenosti (např. posezení, občerstvení či nákupních příležitostí) i různé typy prostředí (např. s odlišným poměrem otevřených a intimních zákoutí).

atraktivní

Atraktivita veřejného prostoru je tvořena jeho celkovým uspořádáním (prostorovým uspořádáním, zajímavými pohledovými cíli, průhledy, osami) i detaily (použitými materiály, mobiliářem, osvětlením, přírodními prvky či uměleckými díly).

proměnlivé

Veřejné prostory mají být proměnlivé během roku, týdne i dne, a to např. osvětlením / osluněním, aktivitami, proměnlivým režimem. K tomu je vhodné využít pestrosti možných aktivit i proměnlivosti jednotlivých elementů v čase, jako jsou příležitostná tržiště, příležitostné kulturní a společenské aktivity, zeleň, struktura lidí v prostoru.

příjemné

Veřejné prostory mají být přívětivé svým vzhledem, uspořádáním, míšením funkcí, přehledností a celkovou pobytovou využitelností. Veřejné prostory mají být příjemné pro vnímání všemi lidskými smysly, tedy co nejméně hlučné, co nejméně prašné, s vyváženým a logickým podílem přírodních prvků. Veřejné prostory mají nabízet příjemné zážitky, včetně chuťových, čichových i hmatových.

Zahrady a parky patří mezi příjemné, proměnlivé, atraktivní i jedinečné prostory jak pro lidi, tak pro živočichy. Tato místa mají velký význam z pohledu lidského zdraví a z pohledu společenského. Pro obyvatele měst jsou to místa setkání i aktivního odpočinku. (Velká Británie, Londýn, Hyde Park, foto Magdalena Hledíková, 2010)

7. PROSTORY ZDRAVÉ

působí pozitivně na lidské zdraví i psychiku a rozvíjejí přírodní hodnoty

relaxační

Veřejné prostory mají vybízet k pobytu a relaxaci ve venkovním prostředí, ke klidovému či aktivnímu pobytu. Vybavenost, uspořádání a organizace prostoru má podněcovat k chůzi, hrám a neorganizovaným sportovním aktivitám, a tím i k sociální interakci. Je to cesta k podpoře zdravého životního stylu, k posílení fyzické a psychické kondice obyvatel. Veřejné prostory jsou neefektivnějším sportovištěm ve městě.

přírodní

Ve veřejném prostoru je s ohledem na jeho charakter kladen zvláštní důraz na uplatnění přírodních prvků (vody, kamene, dřeva) a zeleně. Zeleň bude udržována a také pěstována. Přírodní prvky jsou zároveň prvky kompozičními, estetickými, hygienickými, ekologickými a herními.

obnovitelné

Veřejné prostory mají být tvořeny s dlouhodobou koncepcí obnovitelnosti včetně respektu k místním podmínkám jako je např. terén, mikroklimatické podmínky. K tomu budou využívány ekologicky šetrné procesy, materiály a technologie, jako jsou např. vodopropustné povrchy cest, přírodní materiály mobiliáře, různé typy osvětlení, zasakování. K akčnější a šetrnější správě prostranství budou směřovat také procesy organizační.

čisté

Ve veřejném prostoru budou preferovány aktivity a řešení zlepšující kvalitu ovzduší a omezující hluknost.

Ke snižování zátěže prostředí budou využívána opatření směřující k promyšlené organizaci dopravy, omezení průjezdu nebo snižování rychlosti automobilové dopravy, využívání dešťové vody a snížení míry znečištění veřejného prostoru.

Každý veřejný prostor může být něčím přínosný, bez ohledu na jeho prostorové dispozice. I na úzkém pásu zeleně lze rozhybat své tělo, potěšit oko a cítit vůni kvetoucích rostlin. Práce s přírodními materiály, domácími druhy, vodopropustným povrchem, spolupráce s místními obyvateli i místními dodavateli patří mezi udržitelný a zdravý přístup k utváření míst. (Velká Británie, Londýn, foto Magdalena Hledíková, 2010)

8. PROSTORY BEZPEČNÉ

bezpečné z provozního a dopravního hlediska, poskytují pocit bezpečí snadnou orientací, přehledností, viditelností a dostatečným osvětlením

ohleduplné

Prioritou jsou řešení ohleduplná k místním obyvatelům.

Veřejné prostory budou řešeny s ohledem k potřebám osob s omezenou schopností pohybu a orientace.

chránící

Systém dopravy ve veřejných prostorech musí být nastaven tak, aby chránil nejzranitelnější účastníky (chodce, případně cyklisty).

Nedílnou součástí je zvláštní důraz na bezpečné cesty do škol a na další místa se zvýšeným pohybem dětí.

Veřejný prostor bude řešen tak, aby poskytoval ochranu před přírodními živly (větrem, vodou, sluncem).

bezpečné

Subjektivní pocit bezpečí je posilován vytvářením příjemného prostředí a společenským dohledem. Pocit bezpečí je třeba posilovat řešením a organizací veřejných prostorů, motivací různých typů aktivit a využití i podporou společenské kontroly.

Pocit bezpečí ve veřejném prostoru je podmínkou číslo jedna. Vhodné je jej řešit např. stylem architektury, členěním prostoru, organizací dopravy a především komunikací mezi zapojením všech dotčených uživatelů – tedy chodců, cyklistů i motoristů. (Plzeň, Americká třída, foto Magdalena Hledíková, 2009)

9. PROSTORY PODPOROVANÉ

proměna je společně podporována obyvateli, samosprávou, veřejným i soukromým sektorem a je veřejně projednávána a realizována za aktivní spolupráce všech zúčastněných

financované

Dlouhodobé a systematické zajištění financování úprav a údržby veřejných prostorů a aktivit ve veřejných prostorech je jedním z hlavních úkolů správy a rozvoje území městské části.

dohodnuté

Sounáležitost a identifikace obyvatel se „svým“ veřejným prostorem bude podporována formou spolupráce a zapojení obyvatel do jeho proměny.

Veřejné prostory jsou místem pro společné aktivity, proto je třeba je vytvářet po vzájemné dohodě veřejné správy, obyvatel, soukromého a neziskového sektoru.

Prioritně budou řešeny veřejné prostory s aktivní podporou a zapojením místních obyvatel, a to podle charakteru (typu) a významu veřejného prostoru.

podporované

K dosažení synergického efektu při rozvoji veřejných prostorů je nezbytná spolupráce s místním soukromým a neziskovým sektorem při přípravě, realizaci a údržbě (např. účastí na úpravách či údržbě, spolufinancováním).

udržované

Veřejné prostory musí být pravidelně a systematicky udržovány, lze tak nejúčinněji předejít vandalismu, nečistotě a dalším nechtěným jevům. Nejlepší prevencí je použití kvalitních, snadno udržovatelných a trvanlivých materiálů.

Funkčnost a užitnost jednotlivých prvků musí být pravidelně revidována a případné nedostatky co nejdříve odstraňovány.

The Riverside Park na západním břehu Manhattanu je nyní revitalizovaným prostorem bývalých přístavních doků. Průmyslové území zde bylo přeměněno na park, zahrady, hřiště, kavárny, promenády, sportovní, nákupní i komunitní centra. Zajímavostí tohoto projektu je vyčlenění části západní magistrály 12. Avenue pro pás zeleně se stromořadím a stezku pro jogging a cyklistiku- Hudson River Greenway. (USA, New York City, foto Petra Šilberská, 2009)

10. PROSTORY NOVÉ

jsou vytvářeny v nově zastavovaných územích i ve stávající struktuře s cílem vytvořit novou kvalitu pro širší okolí

přínosné

Nově vzniklé veřejné prostory musí rozvíjet a podporovat takové vazby a aktivity v území, jež budou přínosné pro uživatele nového místa i pro širší okolí.

inovativní

Při vzniku nových veřejných prostorů je kladen důraz na jejich jedinečnost a nápaditost za využití nejnovějších trendů.

nové

Při zakládání nové urbánní struktury musí být věnována zvýšená pozornost zachování stávajících prostorů a prostupnosti území a jejímu doplnění o nové veřejné prostory, vazby, cesty a průchody.

Nové veřejné prostory mají vznikat i na zanedbaných, opuštěných, neprostupných nebo přestavovaných územích města. Při vytváření nových veřejných prostorů budou respektovány principy tohoto dokumentu.

Nový technologický areál „The Park“ na pražském Chodově nabízí lidem prostory pro neformální jednání, občerstvení, relaxaci na trávníku, pobyt poblíž vody a květin. Součástí prostoru je inovativně řešená protihluková bariéra u dálnice D1 z gabionů, skla a pletiva porostlé popínavými rostlinami, doplněné padající vodou z fontány. (Praha, The Park, foto Petra Žerebáková, 2008)

OPATŘENÍ

Opatření jsou nástrojem k řešení konkrétních situací v jednotlivých lokalitách. Pro větší přehlednost jsou Opatření uspořádána do tematických skupin.

PROCESNÍ ŘEŠENÍ VEŘEJNÝCH PROSTORŮ

1. Úpravy veřejných prostorů připravovat v logické časové a prostorové návaznosti.
2. Nízkonákladová drobná řešení jsou nedílnou součástí priorit [Strategie](#).
3. Veškeré stavební činnosti provádět koordinovaně se všemi partnery s cílem zamezit jednoúčelovým opravám a opakované stavební činnosti.
4. V místech nové výstavby či obnovy areálů vytvořit podmínky pro doplnění veřejných prostorů a zlepšení prostupnosti a dostupnosti území.
5. Liniové trasy technické infrastruktury seskupovat do koridorů tak, aby neomezovaly možnost využití veřejných prostorů a neomezovaly veřejnou zeleň.
6. Informovat obyvatele různými způsoby (web, noviny, výstavy) je prvním krokem k zapojení veřejnosti do řešení veřejných prostorů.
7. Zapojovat veřejnost do různých fází plánování – veřejná setkání, komunitní plánování, mítinky na místě, dotazníky atd. K podpoře zapojení veřejnosti do proměny veřejných prostorů slouží projekt [Společně měníme Prahu 10](#).
8. K proměně veřejných prostorů využívat všech dostupných projektů.
9. Podporovat a rozvíjet fungující místa a osvědčená řešení (využívat místní znalosti a názory obyvatel).
10. Plán úprav veřejných prostorů bude vycházet z podpory obyvatel a významu místa.
11. Zajistit pravidelné financování veřejných prostorů a jejich proměny z rozpočtu městské části.

12. Podpořit zvelebování veřejných prostorů systémem grantů městské části.
13. Využívat další veřejné zdroje ke spolufinancování úprav veřejných prostorů.
14. Do spolufinancování zapojovat soukromý sektor, případně další partnery či zdroje (např. dotace a fondy), k tomu vytvořit a využívat podpůrné mechanismy.
15. Pravidelně sledovat a vyhodnocovat postup na úpravách veřejných prostorů (hodnocení následně vhodným způsobem zveřejňovat).

VÝZNAM VEŘEJNÝCH PROSTORŮ

16. Respektovat stávající cesty, průchody, plácky, obnovovat zaniklé a vytvářet nové s ohledem na charakter místa, tím dbát na zlepšení prostupnosti území.
17. Zachovat stávající a vytvářet nabídku nových cest ve směru pohybu lidí, například ve vazbě na zastávky veřejné dopravy, školy, základní služby a vybavenost, sportovní a rekreační možnosti, významná pracoviště a další možné cíle.
18. Prostupnost území zajistit nepřetržitě, v odůvodněných a logických případech může být omezena (např. časově u pasáží, průchodů, vybraných parků a rekreačních ploch). Omezení prostupnosti nejsou přípustná, vzniknou-li tím slepé cesty. (např. Bezpečné cesty do škol, Národní rozvojový program mobility pro všechny, grantové programy státních institucí nebo nadací – např. Nadace Partnerství nebo Nadace Proměny a další aktuální projekty).
19. Podporovat nabídku služeb a vybavenosti dle potřeb místních obyvatel.
20. Uplatňovat progresivní modelová řešení (např. v oblasti sociální a v oblasti životního prostředí) a veřejně je prezentovat (web, místní tisk, výstavy, konference).
21. V nové zástavbě a v nových projektech dbát na dostatek veřejných prostorů a na prostupnost území. Zamezit tak vzniku „gated communities“ (uzavřených a neprostupných lokalit).

CHARAKTER MÍSTA A TRADICE VE VEŘEJNÉM PROSTORU

22. Respektovat charakter místa a místní specifika (druh zástavby a její typ, topografie, ekonomické podmínky).
23. Obnovovat tradiční prvky a detaily (materiály, tvarová řešení, umělecké prvky) s ohledem na charakter místa.

24. Rozvíjet veřejné prostory s respektem k historii místa. Historii a její připomínky zakomponovat do nových řešení.
25. Podporovat a umožnit konání tradičních akcí a místních aktivit (obnovovat zaniklé trhy, slavnosti, případně podporovat vznik nových).

KVALITA VEŘEJNÉHO PROSTORU

26. Řešení veřejných prostorů musí odpovídat lidskému měřítku (detaily, členění, materiály).
27. Zajistit dostatečné zázemí veřejných prostorů (např. odpadkové koše, možnosti k sezení, dostupnost veřejných toalet s prostorem pro přebalování kojenců a pro invalidy).
28. Využít veřejné prostory pro osvětlu (informační tabule, historické fragmenty, výstavy pod širým nebem).
29. Mobiliář volit uživatelsky příjemný, srozumitelný (materiál, design, rozmístění, vhodnost využití pro různé uživatele).
30. Uplatňovat vodní prvky (pítka, kašny, vodní plochy, kaskády).
31. Při hospodaření s přírodními zdroji využívat zejména srážkovou vodu a sluneční energii.
32. Klást důraz na ekologický a mikroklimatický význam zeleně v městském prostředí.
33. Městská zeleň má koncepční, kompoziční, estetickou a sociální funkci ve veřejném prostoru. Charakter, umístění a návrh zeleně bude těmto funkcím odpovídat.
34. Stromořadí a travnaté plochy jsou potřebnou součástí uličního prostoru a veřejných zelených ploch. Jejich obnova a doplňování ve vhodných místech je potřebná zejména v blokové zástavbě.
35. Součástí změn budou řešení omezující hluk ve veřejných prostorech (povrchy, technická a organizační opatření, omezení zdrojů hluku).
36. Stanoviště tříděného odpadu jsou v koncepci hl. m. Prahy součástí veřejného prostoru. Rozmístění, uspořádání a úprava stanoviště je nedílnou součástí řešení veřejného prostoru. Potřebné je zavedení jejich jednotného vzhledu, úpravy a úklidu. Stanoviště tříděného odpadu je vhodné doplňovat informacemi o třídění odpadů a sběru nebezpečného odpadu.
37. Ve vybraných exponovaných místech zřizovat podzemní kontejnery na tříděný odpad.
38. Na vhodných místech zřizovat komunitní kompostárny.
39. Reklamy ve veřejném prostoru musí odpovídat svým množstvím, velikostí a typem charakteru místa.

DOPRAVNÍ SYSTÉM

40. Respektovat stanovené obecné pořadí priorit jednotlivých druhů dopravy (veřejná doprava, chodci, cyklisté, obslužná doprava, cílová individuální doprava, průjezdná doprava).
41. Dopravní systém organizovat do uspořádaného celku tak, aby bylo zřejmé, že dopravní systém je součástí veřejného prostoru.
42. Rozvíjet synergické vazby mezi jednotlivými druhy dopravy a podporovat nové způsoby kombinované dopravy (např. Park+Ride, Bike+Ride, car-sharing, spolujízda či car-pooling).
43. Vozovku a parkovací místa dimenzovat úsporným způsobem s ohledem na pořadí priorit jednotlivých druhů dopravy a s ohledem na urbanistické a prostorové podmínky a skutečnost, že jde o komunikaci v městském prostředí a ve veřejném prostoru. Úspornější dimenzování vozovky povede ke snížení rychlosti, počtu vozidel a preferenci menších vozidel. Tím bude podpořena pěší i cyklistická doprava i další využívání prostoru lidmi.
44. V obytných čtvrtích a místech s vyšším pohybem chodců zavádět „Zóny 30“, zřizovat obytné zóny, v lokálních centrech zřídit pěší zóny.
45. Minimalizovat svislé dopravní značení, zejména ve vedlejších ulicích a obytných čtvrtích, upřednostňovat takové fyzické úpravy a změny v organizaci dopravy, které povedou k odstranění, případně minimalizaci potřeby svislého dopravního značení. Tam, kde značení zůstane, zmenšovat jeho velikost.
46. Omezit vjezd nákladních automobilů do obytných čtvrtí a logicky rozšířit „Zónu 6t“.
47. Na vytipovaných místech vytvářet sdílený prostor, tzv. „Shared Space“.
48. Zajistit dostupnost různými formami dopravy, vždy však pěšky (např. oboustranný chodník).
49. Stavebními opatřeními bránit ve zneužívání veřejného prostoru nedisciplinovanými řidiči.

VEŘEJNÁ DOPRAVA

50. Upřednostňovat veřejnou dopravu šetrnou k životnímu prostředí (tramvaje, železnice, metro).
51. Na vhodných místech preferovat samostatné tramvajové těleso, podle místních podmínek buď zatravněné nebo pojížděné (pro další druhy veřejné dopravy a IZS).
52. Ve směrech, kde schází ekologická veřejná doprava, upřednostňovat veřejnou autobusovou dopravu.

53. Zastávky a stanice veřejné dopravy řešit jako významný prvek veřejného prostoru s důrazem na jejich umístění s dobrou návazností na přístupové cesty. Zastávky musí být komfortní a bezpečné.
- Tyto principy ve zvýšené míře platí pro přestupní zastávky a stanice, zvláštní pozornost je nutné věnovat pohodlí a přehlednosti přestupních vazeb.
54. Zastávky autobusů veřejné dopravy standardně umísťovat do jízdního pruhu, přilehlý prostor využít pro rozšíření prostoru nástupiště. Vozovku u zastávek na vhodných místech doplnit o dělicí ostrůvek bránící nebezpečnému objíždění autobusu v zastávce.
55. Hranu nástupiště zastávek veřejné dopravy zvyšovat tak, aby usnadnila nástup do tramvaje či autobusu.
56. Hranu nástupiště upravit tak, aby umožňovala těsné najetí autobusu k hraně.

CHODCI A CYKLISTÉ

57. Zajistit přímé pěší trasy bez zbytečných zacházek a oklik (např. při přecházení vozovky).
58. Zlepšovat podmínky pro chodce (chodníkové přejezdy, rozvolnění parkování podél pěších tras, doplnění vybaveností, mobiliářem, zelení), k tomu využívat i netradičních a inovativních forem.
59. Křižovatky řešit způsobem vhodným pro pěší a cyklisty, zejména tomu přizpůsobit režim semaforů (SSZ), přechody pro chodce umísťovat v prodloužení chodníků (přímá cesta), přechody na všech ramenech křižovatek jsou nedílnou součástí řešení (případně vynechání je odůvodnitelné pouze urbanistickými důvody, nikoli dopravními).
60. Pěší trasy mají být bez bariér, tj. bez zbytečných výškových rozdílů a ztracených spádů (těmi jsou např. podchody či nadchody).
61. Pěší trasy mají mít vhodné povrchy (např. nepoužívat kámen nebo mozaiku ve svažitých trasách chodníků s ohledem na zvýšenou náchylnost k namrzání či nebezpečí uklouznutí).
62. Cesty pro cyklisty mají být uspořádány do přehledného, pohodlného a bezpečného systému s ochranou cyklistů před automobily a současně chránící chodce před cyklisty.
63. Chodníky a cyklostezky propojovat pouze v těch místech, kde nebude narušena bezpečnost chodců.
64. V případě stavební činnosti na chodníku je nutné zajistit snadný a bezpečný průchod chodců, a to například na úkor vozovky.

AKTIVITY VE VEŘEJNÝCH PROSTORECH

65. Aktivity a kulturní akce patří do veřejného prostoru (předzahrádky restaurací, místa pro příležitostný prodej, možnost instalace podia či výstavních panelů), nesmí však dlouhodobě narušovat jeho funkčnost.
66. Pro drobné pěstitele a řemeslníky na vybraných místech vytvořit tržiště.
67. Fyzická aktivita obyvatel města, jako např. chůze, hry, cyklistika, sport (venkovní posilovny, hřiště pro děti i dospělé, chodecké trasy) je jednou ze základních funkcí veřejného prostoru a musí být podporován její rozvoj.
68. Podporovat školní aktivity a slavnosti ve veřejném prostoru.
69. Na vybraných vhodných místech vytvářet a rozvíjet klidové zóny s dostatečným zázemím.

BEZPEČNOST A ORIENTACE

70. Veřejný prostor řešit přehledně, bez zbytečného prostorového či výškového členění.
71. Zajistit vhodný orientační systém ve veřejném prostoru (např. umístováním orientačních map, směrovek k vybraným cílům) včetně doplňování veřejného prostoru o vhodné orientační body (solitérní stromy, architektonické či umělecké objekty, herní prvky).
72. Zajistit dostatečné umělé osvětlení s ohledem na charakter prostoru.
73. Zvláštní pozornost věnovat bezpečnostně problematickým místům (využívat bezpečnostní inspekce a bezpečnostní audity, posílení dozoru policí).
74. Vybraná místa v nočních hodinách uzavírat nebo jim zajistit vhodný režim užívání či dozoru.
75. Posílit společenskou kontrolu veřejného prostoru, tomu přizpůsobit uspořádání místa.

ÚDRŽBA A PÉČE

76. Veřejným prostorům zajistit pravidelnou a kvalitní údržbu a úklid.
77. Zajistit pravidelnou a odbornou péči o veřejnou zeleň (údržbu a pěstování).
78. Při úpravách veřejných prostorů dohlížet na kvalitu provedení.
79. Prostory pro výběh psů vybírat s ohledem na charakter veřejného prostoru i na ostatní uživatele. Prostory pro psy jasně vymežit a označit včetně informací pro vlastníky psů.
80. Dohlížet na pořádek ve veřejném prostoru, vytvořit účinné mechanismy k postihu nepořádku.
81. Pravidelně kontrolovat funkčnost chodníků, provádět systematický dohled a následná opatření pro odstranění nedostatků (zejména nevhodně parkující automobily, překážky, nevhodně umístěná dopravní značení).
82. Systematicky postupovat při prevenci před vandalismem ve veřejném prostoru. K tomu využívat společenské kontroly, dohledu policie, volby materiálů a provedení, rychlý a fungující servis.

PRAKTICKÉ KROKY

Strategie formuluje obecné principy, které je třeba promítnout do pojetí jednotlivých míst tak, aby byly jasně formulovány pravidla pro jejich proměnu.

GENEREL PRO VEŘEJNÉ PROSTORY

Účelem Generelu je stanovit typologii a hierarchii veřejných prostorů na území Prahy 10, v případě potřeby ověřením studiemi.

V textové části Generelu budou definovány jednotlivé typy veřejných prostorů na Praze 10. Zejména budou popsány jejich priority a rámcová pravidla a bude popsána metodika (vzorové příklady) pro každý typ.

Mapová část Generelu bude zpracována pro území Městské části Praha 10 a bude promítnutím typologie do veřejných prostorů. První verze Generelu se zaměří na vybrané veřejné prostory tak, aby bylo možné Generel uvádět do praxe (realizace). Další veřejné prostory budou do Generelu přidávány při jeho aktualizaci či revizi a s ohledem na vyjasnění charakteru jednotlivých prostorů (např. studiemi, diskuzemi).

Generel bude pravidelně vyhodnocován (každoročně) a aktualizován (v delších intervalech). Generel bude zpracován (i aktualizován) za intenzivní a aktivní účasti obyvatel.

Generel a jeho následné aktualizace schvaluje Zastupitelstvo MČ Praha 10.

Současně s přípravou Generelu budou realizovány modelové příklady úprav veřejného prostoru.

AKČNÍ PLÁN PRO VEŘEJNÉ PROSTORY

Akční plán stanovuje pořadí a harmonogram úprav vybraných veřejných prostorů.

Akční plán bude obsahovat akce stanovené v konkrétním časovém horizontu (vyhodnocené a realizovatelné studie či záměry, např. v návaznosti na plánovanou opravu sítí, komunikací) a stanovenou odpovědnost za realizaci akce. Vyhodnocení Akčního plánu bude jednou ročně jako součást každoroční Hodnotící zprávy. Akční plán schvaluje Rada MČ Praha 10.

na akční plán navazují další kroky

- ▶ realizace navržených změn
- ▶ průběžný monitoring a hodnocení
- ▶ aktualizace a revize

MEZINÁRODNÍ CHARTA CHŮZE

Za vytváření zdravých, dobře fungujících a udržitelných obcí, kde lidé dávají přednost chůzi

My, níže podepsaní, jsme si vědomi přínosů chůze jakožto klíčového indikátoru zdravých, dobře fungujících a udržitelných obcí, otevřených všem sociálním skupinám. Zároveň uznáváme právo každého člověka na bezpečnou chůzi a na užívání kvalitních veřejných prostranství kdekoliv a kdykoliv. Je naší povinností odstraňovat fyzické, společenské a institucionální překážky, které omezují chůzi. Přistoupením k této chartě a jejím strategickým principům budeme s ostatními spolupracovat na utváření prostředí, ve kterém lidé dávají přednost chůzi.

strategické principy

1. **Zvýšená mobilita pro všechny**
2. **Dobře navržená a udržovaná veřejná prostranství**
3. **Lepší integrace systémů**
4. **Podpora v územním a prostorovém plánování**
5. **Bezpečnější silnice**
6. **Méně kriminality a strachu z kriminality**
7. **Větší podpora veřejné správy**
8. **Chůze jako součást životního stylu**

Mezinárodní charta chůze

Chůze je to první, po čem touží malé dítě, a to poslední, čeho se chce vzdát starý člověk. Chůze je cvičení, ke kterému nepotřebujeme posilovnu. Je to léčba bez léků, regulace tělesné hmotnosti bez diety a kosmetika, pro kterou nemusíme do drogerie. Je to uklidňující prostředek bez pilulek, terapie bez psychologa a dovolená, která nestojí ani korunu. Chůze navíc neznečišťuje životní prostředí, má malou spotřebu přírodních zdrojů a je velmi účelná. Chůze je pohodlná, nevyžaduje žádné speciální vybavení, je seberegulační a ze své podstaty bezpečná. Chůze je stejně přirozená jako dýchání.

John Butcher, zakladatel sdružení Walk21, 1999

úvod

My, lidé celého světa, stojíme před celou řadou vzájemně propojených komplexních problémů. Naše zdraví se zhoršuje, používáme neúčinné dopravní systémy a naše životní prostředí je pod rostoucím tlakem při naplňování našich potřeb. Kvalita a četnost každodenní chůze je prověřeným indikátorem kvality života. Úřady, jež usilují o vytváření zdravějších a lépe fungujících obcí a míst, mohou dosáhnout velkého pokroku už jen tím, že začnou podporovat chůzi.

Tato charta vznikla na základě rozsáhlých diskuzí s experty po celém světě a ukazuje, jak vytvářet prostředí, ve kterém lidé dávají přednost chůzi. Chartu mohou podepisovat jednotlivci, organizace, úřady i místní sdružení podporující její vizi a strategické principy bez ohledu na své formální postavení a možnost nezávisle její principy realizovat.

Podpořte prosím tuto chartu svým podpisem a přesvědčujte své přátele, kolegy, úřady a celostátní i místní organizace, aby společně s vámi vytvářeli zdravé, fungující a udržitelné pěší komunity po celém světě.

souvislosti

Dojíždějící pospíchají do práce, nakupující se proplétají ulicemi, trampové se toulají, milenci se procházejí, turisté se promenují - ale všichni chodíme. Chůze je základním a všeobecným lidským právem, ať je naše schopnost či motivace jakákoliv, a zůstává důležitou součástí našeho života. V mnoha zemích však lidé chodí pěšky stále méně. Proč chodit pěšky, když se můžu svézt? Chůze se v mnoha zemích proměnila z nutnosti na luxus. Chůze se zdá být příliš prostá, obyčejná, samozřejmá a příliš levná na to, abychom jí užívali k přemísťování a upevňování zdraví. Raději nechodíme pěšky, protože jsme zapomněli, jak jedno-

duchá, příjemná a blahodárná chůze je. Žijeme v jednom z nejpříznivějších prostředí, jaké kdy člověk jako druh měl, a přesto si nevážíme své schopnosti chodit.

V důsledku nedostatečného pohybu trpíme rekordní obezitou, depresemi, srdečními chorobami, agresivitou za volantem, neklidem a společenskou izolací.

Chůze nám nabízí zdraví, štěstí a únik. Dokáže znovu nastolit a uchovat fyzické, nervové a citové zdraví a zároveň posilovat pocit nezávislosti a sebevědomí. Čím více člověk chodí, tím lépe se cítí, stává se uvolněným, lépe vnímá a pročistí si mysl. Chůze prospívá každému.

Vize

Utvářet svět, kde lidé dávají přednost chůzi a mohou ji používat jako způsob dopravy, ke zdraví a k odpočinku. V tomto světě úřady, organizace a jednotlivci:

- ▶ **pochopili prospěšnost chůze**
- ▶ **zavázali se k vytváření zdravých, fungujících a udržitelných společenství**
- ▶ **spolupracují na překonávání fyzických, společenských a institucionálních překážek, které často omezují možnost pěší chůze**

Principy a činnosti

Tato mezinárodní charta rozpoznává potřeby chodců a poskytuje základní rámec, který napomáhá úřadům přizpůsobit stávající politiku, činnosti a vztahy, aby vytvářely takové prostředí, v němž lidé dávají přednost chůzi.

Ke každému strategickému principu je přiřazen seznam činností, jež povedou ke zlepšení ve většině obcí. Další rozšíření seznamu v závislosti na místních potřebách je vítáno.

1. ZVÝŠENÁ MOBILITA PRO VŠECHNY

Lidé mají nárok na snadnou dostupnost ulic, náměstí, budov a veřejné dopravy bez ohledu na svůj věk, schopnosti, pohlaví, výši příjmu, jazyk a na etnické, kulturní či náboženské kořeny. To posiluje svobodu a samostatnost všech lidí a napomáhá sociálnímu zapojení, solidaritě a demokracii.

konkrétní kroky

- ▶ Zajistit všem bezpečnou a pohodlnou možnost nezávislého pohybu, umožnit největšímu počtu lidí pěší dostupnost co nejvíce míst, zejména pak veřejných budov a veřejné dopravy.
- ▶ Zohledňovat potřeby osob s omezenými schopnostmi vytvářením a udržováním vysokoúrovňových služeb a vybavení, jež jsou zároveň otevřené různým sociálním skupinám.

2. DOBŘE NAVRŽENÁ A UDRŽOVANÁ VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ

Lidé mají právo žít ve zdravém, pohodlném a příjemném prostředí, které je uzpůsobeno jejich potřebám. Mají též právo volně využívat vybavení veřejných prostranství, a to v pohodlí a zabezpečení před rušivým hlukem a znečištěním.

konkrétní kroky

- ▶ Navrhovat ulice pro lidi, a ne jen pro auta. Počítat s principem, že ulice jsou nejen dopravním, ale i společenským prostorem, a že je tedy třeba brát ohled též na jejich společenský význam, nejen na technické řešení. To znamená, že možná bude zapotřebí změnit rozsah prostoru věnovaného autům, vytvořit zóny, kde pěší mají přednost a také oblasti zcela bez aut, které může využívat každý občan a které umožňují sociální interakci, hru a rekreaci jak dospělým, tak i dětem.
- ▶ Budovat čisté, dobře osvětlené ulice a chodníky bez překážek, dost široké i pro největší provoz a v dostatečné míře umožňující bezpečné a přímé přecházení bez nutnosti použití nadchodu, podchodu či obcházení.
- ▶ Zajistit možnost posezení a použití veřejných toalet splňujících potřeby všech uživatelů, a to na vhodných místech a v dostatečném počtu.
- ▶ Respektovat místní podnebí přízpůsobením designu a vybavení, např. vytvářením přístřeší a vysazováním stromů poskytujících stín.
- ▶ Navrhovat přehledné ulice s jasným značením a informačními tabulemi, jež podporují možnost plánování cesty a pěší objevování místních pamětihodností.
- ▶ Zhodnocovat, budovat a udržovat kvalitní a všem dosažitelnou městskou zeleň a vodní toky.

3. LEPŠÍ INTEGRACE SYSTÉMŮ

Lidská společenství mají právo na síť vzájemně propojených, přímých a přehledných pěších tras, jež jsou bezpečné, pohodlné, příjemné a dobře udržované. Mají propojovat jejich domovy s obchody, školami, parky, zelení, veřejnou dopravou a dalšími důležitými cílovými místy.

konkrétní kroky

- ▶ Budovat a udržovat kvalitní síť propojených, funkčních a bezpečných pěších tras mezi obytnými budovami a místními cíli, která zároveň naplňuje potřeby místních obyvatel.
- ▶ Provozovat integrovaný, rozsáhlý a dobře vybavený systém veřejné dopravy, jenž zaručuje použitelnost všem uživatelům vozidel.
- ▶ Navrhovat zastávky veřejné dopravy a přestupy s jednoduchým, bezpečným a pohodlným přístupem pro pěší a s vybavením podpůrnými informacemi.

4. PODPORA V ÚZEMNÍM A PROSTOROVÉM PLÁNOVÁNÍ

Lidská společenství mají právo očekávat takovou politiku územního a prostorového plánování, která jim umožní dojít pěšky k většině každodenních služeb a zařízení. Taková politika maximalizuje příležitosti pro pěší pohyb, snižuje závislost na automobilu a přispívá ke společenskému životu.

konkrétní kroky

- ▶ Při plánování měst věnovat maximální pozornost potřebám chodců. Zvýhodňovat pomalejší druhy dopravy, tedy pěší a cyklistickou, před rychlými a dávat přednost místní dopravě před dálkovou.
- ▶ Zkvalitňovat územní a prostorové plánování, aby nové obytné domy, obchody, průmyslové zóny a veřejná doprava byly umístěny a navrženy tak, aby byly snadno dostupné pěšky.
- ▶ Nevytvářet podmínky pro životní styl závislý na automobilu, např. satelitní městečka, věnovat více uličního prostoru chodcům a propojováním neucelených úseků existujících pěších tras vytvářet přednostní propojení pěších cest.

5. BEZPEČNĚJŠÍ SILNICE

Lidé mají nárok na takové ulice, jež svou podobou předcházejí nehodám a jsou příjemné, bezpečné a pohodlné pro pěší, především pro děti, starší generaci a osoby s omezenými schopnostmi.

konkrétní kroky

- ▶ Snižovat ohrožení chodců vozidly pomocí řízení provozu (např. snížením povolené rychlosti), spíše než oddělováním chodců a omezováním jejich pohybu.
- ▶ Podporovat motorismus přátelský vůči chodcům pomocí cílených kampaní a vymáháním dodržovat silniční předpisy.
- ▶ Snižovat povolenou rychlost v obytných zónách, nákupních zónách a kolem škol.
- ▶ Snižovat nebezpečnost frekventovaných ulic zřizováním bezpečných přechodů s minimální čekací dobou a dostatkem času na přejítí i pro ty nejpomalejší chodce.
- ▶ Zajistit, aby zařízení pro cyklisty a účastníky jiných druhů nemotorizované dopravy neohrožovala bezpečnost chodců či jejich pohodlí.

6. MÉNĚ KRIMINALITY A STRACHU Z KRIMINALITY

Lidé mají právo očekávat, že městské prostředí bude navrženo, udržováno a hlídáno policií tak, aby se snížovala kriminalita a strach z kriminálních činů.

konkrétní kroky

- ▶ Zajistit, aby budovy umožňovaly výhled do ulice a na děti na ulici, což zlepšuje obecný dohled a odrazuje kriminalitu.
- ▶ Ve dne a po setmění provádět pěší audity, jejichž účelem je pochopení obav občanů o osobní bezpečnost a vymezení problémových oblastí, které je třeba zlepšovat (lepší osvětlení, vyšší přehlednost).
- ▶ Školit a informovat odborníky v dopravě, aby se zvýšilo jejich povědomí o obavách chodců o vlastní bezpečnost a dopadu těchto obav na volbu pěší cesty.

7. VĚTŠÍ PODPORA VEŘEJNÉ SPRÁVY

Lidé mají právo očekávat od úřadů zajištění, podporu a ochranu svých schopností a rozhodnutí chodit pěšky.

konkrétní kroky

- ▶ Přijmout jasný, stručný a komplexní akční plán pro podporu pěší dopravy, stanovit cíle, získávat podporu zainteresovaných stran a usměrňovat investice.
- ▶ Zainteresovat všechny odpovídající úřady (především v oblasti dopravy, plánování, hygieny, školství a policie) na všech úrovních, aby pochopily důležitost podpory chůze a přijímaly doplňková opatření a plány.
- ▶ Pořádat pravidelné konzultace s místními organizacemi, které zastupují chodce a další skupiny včetně mládeže, starší generace a osob s omezenými schopnostmi.
- ▶ Shromažďovat kvalitativní a kvantitativní údaje o chůzi (včetně motivace a důvodů pro chůzi, počet pěších cest, úseků cest, času a vzdálenosti chůze, času stráveného na veřejných prostranstvích a také spokojenosti).
- ▶ Začlenit chůzi do školení v rámci dalšího profesního rozvoje pracovníků dopravní a silniční bezpečnosti, zdravotníků, urbanistů a architektů.
- ▶ Poskytovat průběžné zdroje potřebné k realizaci přijatého akčního plánu.
- ▶ Realizovat pilotní projekty pro šíření příkladů dobré praxe a podporovat výzkum vlastní účastí v případové studii a širokou propagací svých místních zkušeností.
- ▶ Měřit úspěch programů sběrem a porovnáním údajů získaných před realizací, během ní a po ní.

8. CHŮZE JAKO SOUČÁST ŽIVOTNÍHO STYLU

Lidská společenství mají nárok na aktuální, kvalitní a snadno dostupné informace o tom, kam mohou chodit pěšky a za jakých podmínek. Lidé by měli mít možnost užívat si chůze jako součásti svého každodenního společenského, kulturního a politického života.

konkrétní kroky

- ▶ Kdekoliv a kdykoliv je to možné, aktivně podporovat chůzi u všech členů společenství jako součást každodenních aktivit. K tomu účelu tvořivě a pravidelně prezentovat informace způsobem, který odpovídá osobním potřebám členů společenství a zapojuje je do těchto aktivit.
- ▶ Vytvářet pozitivní image chůze jejím vyzdvihováním jako součásti kulturního dědictví a kulturní aktivity, např. v architektuře, a to výstavami, divadlem, literárními večery, fotografiemi a ožíváním ulic.
- ▶ Zavádět ucelené a sladěné systémy informací a značení, které podporují pěší prozkoumávání a objevování míst včetně přístupů k veřejné dopravě.
- ▶ Těm, kdo více chodí pěšky, poskytovat finanční odměny prostřednictvím místních firem, zaměstnavatelů a úřadů.

STRATEGIE PRO VEŘEJNÉ PROSTORY PRAHY 10

zkrácená verze

Vydala Městská část Praha 10
<http://www.praha10.cz/>

ve spolupráci s

Partnerství, o. p. s.
www.partnerstvi-ops.cz

Agora CE, o. p. s.
www.agora-ce.cz

Ústav pro ekopolitiku, o. p. s.
www.ekopolitika.cz

Fotografie: mimo uvedeného v textu, str. 43 – 50 (Charta chůze)
web <http://www.walk21.com/charter/default.asp>
se svolením iniciativy Walk 21.

Rok vydání: 2010

Design – Dalibor Borovec, www.borro.cz